

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.NÜV.0.01.01.00-104.99-134036
Konu : Kayıt Düzeltme Davaları

11/12/2012

Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36/1-a maddesi gereğince Asliye Hukuk Mahkemelerinde mi yoksa 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 382'nci maddesi uyarınca Sulh Hukuk Mahkemelerinde mi açılması gerektiği hususunda tereddüt olduğu Bakanlığımıza intikal eden yazılardan anlaşılmıştır.

Adalet Bakanlığından konu ile ilgili 14.11.2012 tarih ve 25899 sayılı alınan yazılarında " 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda çekişmesiz yargıya ilişkin hükümler bulunmamaktaydı. Buna karşılık, çeşitli kanunlarımızda çekişmesiz yargı ile ilgili dağınık bazı hükümler ve yetersiz usulî hükümler yer almaktadır. Bu durumun, uygulamada çekişmesiz yargının yeterince anlaşılabilmesi ve çeşitli karışıklıklara sebebiyet vermesi nedeniyle, Hukuk Muhakemeleri Kanununun da "Çekişmesiz Yargı" başlığını taşıyan dokuzuncu kısım hükümleri (m.382-388) kabul edilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun "Çekişmesiz Yargı İşleri" başlıklı 382'nci maddesinde çekişmesiz yargıya ilişkin temel ölçütler belirtildikten sonra, hangi işlerin bu kapsamda kaldığı uygulamada kolaylık sağlanması amacıyla olabildiğince sayılmaya çalışılmıştır. Nitekim anılan hükmün madde gerekçesinde de. "Maddede çekişmesiz yargı işlerinin neler olduğu önce genel çerçevesi belirlenerek, daha sonra da mümkün olduğunca sayılarak belirtilmiştir..." şeklinde açıklama yapılmıştır. Dolayısıyla, HMK'nın 382/2. maddesinde sayılmasa dahi, temel ölçütlere (HMK m.381/1) uyan diğer haller de, çekişmesiz yargı işi olarak kabul edilmektedir.

Bu kapsamda, HMK'nın 382/2. maddesinde ergin kılınma, ad ve soyadın değiştirilmesi, ölüm karinesi sebebiyle nüfus kütüğüne ölü kaydı düşülen kişinin sağ olduğunun tespiti, gaiplik kararı, kişisel durum sicilindeki kaydın düzeltilmesi, henüz evlenme yaşında olmayanların evlenmesine izin verme gibi işler çekişmesiz yargı işleri arasında sayılmıştır.

6100 sayılı Kanunun 383. maddesinde de, çekişmesiz yargı işlerinde görevli mahkemenin, aksine bir düzenleme bulunmadığı sürece sulh hukuk mahkemesi olduğu belirtilmiştir. Söz konusu hükmün madde gerekçesinde de, "Bu hükümle, kanunlarda özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, çekişmesiz yargı işlerinde sulh hukuk mahkemelerinin genel görevli yargı yeri olduğu hususuna açıklık getirilmiştir..." denilmektedir.

Konuya ilişkin olarak özel hüküm niteliğinde olan Nüfus Hizmetleri Kanununun 36/1 -a maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılacağı düzenlenmiştir.

Bu çerçevede, HMK'nın 383. maddesinin genel düzenleme, 5490 sayılı Kanunun 36/1-a maddesinin ise özel düzenleme niteliği taşıdığı anlaşılmakta olup, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarında asliye hukuk mahkemelerinin görevli olduğu düşünülmektedir.

Bununla birlikte, bunun bir görüş olduğu ve konunun yargıya intikal etmesi halinde görevli ve yetkili yargı mercilerince verilecek kararın asıl olacağı kuşkusuzdur." şeklinde belirtilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Dr. Ahmet SARICAN
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM:
81 İl Valiliğine